

Podstawowe komendy i polecenia w Linux

- I. **Polecenia związane z użytkownikami, grupami, loginami i zamykaniem systemu**
 - **shutdown**(zamykamy Linuxa)
 - **adduser** (dodajemy nowego użytkownika)
 - **newgrp** (dodajemy nową grupę)
 - **passwd** (zmieniamy hasła)
 - **logout** (wylogowanie się)
 - **who** (sprawdzamy kto jest aktualnie zalogowany)
 - **users** (j/w)
 - **w** (j/w)
 - **whoami** (sprawdzamy kim jesteśmy)
 - **mesg** (zezwolenie na przyjmowania komunikatów)
 - **write** (wysłanie wiadomości do danego użytkownika)
 - **wall** (j/w tylko do wszystkich użytkowników)
 - **rwall** (j/w tylko do wszystkich w sieci)
 - **ruser** (wyświetla użytkowników pracujących w systemie)
 - **talk** (możliwość interaktywnej rozmowy)
 - **finger**(szczegółowe informacje o użytkownikach)
 - **su** (zmieniamy się w innego użytkownika)
 - **chmod** (zmieniamy parametry pliku)
 - **chown** (zmieniamy właściciela pliku)
 - **chgrp** (zmieniamy jaka grupa jest właścicielem pliku)
- II. **Polecenia związane z plikami i katalogami**
 - **Polecenia związane z katalogami**
 - **ls** (pokazuje nam zawartość katalogu)
 - **dir** (okrojona wersja ls, pochodząca z msdos'a)
 - **pwd** (pokazuje nam katalog w którym się znajdujemy)
 - **cd** (zmieniamy katalog)
 - **rmdir** (usuwamy katalog)
 - **mkdir** (nowy katalog)
 - **Polecenia związane z plikami**
 - **cat** (edytowanie tekstu)
 - **rm** (usuwamy plik(i))
 - **Polecenia związane z kopiowaniem i przenoszeniem, plików i katalogów**
 - **mv** (przenosimy plik lub zmieniamy jego nazwę)
 - **cp** (kopiujemy plik)
 - **mvdir** (przenosimy katalog lub zmieniamy jego nazwę)
- III. **Polecenia związane z procesami**
 - **ps** (pokazuje nam jakie procesy są aktualnie wykonywane)
 - **kill** ("zabijamy" procesy)
- IV. **Polecenia związane z pomocą**

- o **help** (wyświetla nam wszystkie polecenia w Linuxie)
 - o **man** (pokazuje nam pomoc do programu)
- V. **Polecenia związane z kompresją i archiwizacją**
- o **gzip**(kompresuje nam archiwum *.gz)
 - o **tar** (archiwizuje nam archiwum *.tar)
-

I. Polecenia związane z użytkownikami, grupami, loginami i zamykaniem systemu:

shutdown

| -Przeznaczenie: zamykanie systemu

| -Parametry: shutdown [minuty] [informacja dla zalogowanych użytkowników]

| *shutdown* - natychmiastowe zamknięcie systemu

| *shutdown now* - j/w

| *shutdown 0 (zero)* - j/w

| *shutdown 2* - system zamknie się za 2minuty

| *shutdown 2 2minuty do wył. systemu* - system zamknie się za 2minuty pokazując komunikat

| -Opis: to polecenie służy do zamykania systemu, jest możliwość ustawienia tej komendy, żeby

| zamyknęła Linuxa za np. 2 min. powiadamiając zalogowanych użytkowników

| -Patrz także: ---

adduser

| -Przeznaczenie: dodawanie nowego użytkownika

| -Parametry: adduser [nazwa użytkownika]

| *adduser jan* - dodaje użytkownika do komputera o nazwie(imieniu) jan

| -Opis: jeśli jesteś zalogowany jako root masz prawo dostępu do tej komendy, jeśli nie jesteś musisz

| się najpierw przelogować na root'a

| -Patrz także: [passwd] [newgrp]

newgrp

| -Przeznaczenie: dodawanie nowej grupy lub przełączanie na inną

| -Parametry: newgrp [nazwa grupy]

| *newgrp programmers* - dodaje nową grupę o nazwie programmers

| -Opis: jeśli jesteś zalogowany jako root masz prawo dostępu do tworzenia grupy, jeśli nie masz

| prawo do zmieniania się między nimi

| -Patrz także: [adduser]

passwd

| -Przeznaczenie: zmiana hasła

| -Parametry: passwd [użytkownik]

| *adduser* - zmienia hasło loginu na którym jesteś zalogowany

| *adduser thomson* - zmienia hasło użytkownika thomson, jeśli jesteś zalogowany jako root i nie
| musisz znać poprzedniego hasła zwykłego użytkownika
|-*Opis*: jeśli jesteś zalogowany jako root masz prawo dostępu do tej komendy, jeśli nie jesteś musisz się najpierw przelogować na root'a
|-*Patrz także*: [adduser]

logout

|-*Przeznaczenie*: służy do wylogowania się
|-*Parametry*: brak
|-*Opis*: po wpisaniu polecenia widzimy napis do zalogowania się
|-*Patrz także*: [adduser]

who

|-*Przeznaczenie*: sprawdzamy kto jest aktualnie zalogowany
|-*Parametry*: who [parametry]
| *who* - pokazuje np: root tty01 Dec 13 12:42
| *who am i* - pokazuje nam informacje o naszym loginie
|-*Opis*: możesz za pomocą tego polecenia sprawdzić kto jest zalogowany lub "kim" jesteś w systemie
|-*Patrz także*: [users] [w] [whoami]

users

|-*Przeznaczenie*: pokazuje kto jest zalogowany
|-*Parametry*: brak
|-*Opis*: ta komenda jedynie pokazuje po przecinku nazwy użytkowników zalogowanych w systemie
|-*Patrz także*: [who] [w] [whoami]

w

|-*Przeznaczenie*: pokazuje kto jest zalogowany
|-*Parametry*: brak
|-*Opis*: po wpisaniu widzisz napisy :
| 8:43pm up 13 min, 3 users, load average: 0.07, 0.20, 0.20
| USER TTY FROM LOGIN@ IDLE JCPU PCPU WHAT
| ^^a co poszczególne rzeczy oznaczają^^
| 8:43pm - bieżąca godzina (20:43)
| up 13 min - jak długo pracuje nasz system (13min)
| 3 users - ilu użytkowników pracuje w systemie
| load average - obciążenie systemu przez programy
| USER - identyfikator użytkownika
| TTY - nazwa terminalu
| FROM - informacja dodatkowa
| LOGIN@ - godzina zalogowania

| IDLE - ile czasu upłynęło od ostatniego naciśnięcia klawisza
| JCPU - czas zużyty przez wszystkie programy na danym terminalu
| PCPU - oraz przez wszystkie programy w danym momencie
| WHAT - nazwa aktywnego procesu
|-*Patrz także:* [who] [whoami] [whoami] [users]

whoami

|-*Przeznaczenie:* sprawdzamy nazwą loginu na którym się zalogowaliśmy
|-*Parametry:* brak
|-*Opis:* jeśli jesteś zalogowany jako root to wyświetla napis w następnej linii "root"
|-*Patrz także:* [who] [w] [users]

mesg

|-*Przeznaczenie:* zezwolenie lub nie na przyjmowania komunikatów
|-*Parametry:* adduser [Yn]
| *mesg y* - możesz otrzymywać wiadomości
| *mesg n* - nie możesz otrzymywać wiadomości
|-*Opis:* jest to możliwość ustawienia czy do ciebie mają przychodzić komunikaty
|-*Patrz także:* [write] [wall] [rwall] [ruser]

write

|-*Przeznaczenie:* wysyłanie komunikatów
|-*Parametry:* write [użytkownik] [wiadomość]
| *write pasternak wiadro* - wysłanie wiadomości do użytkownika pasternak, u pasternaka pojawi się tekst:
| Message from silverstar!root on tty1 at 23:33 wiadro
| po polsku i ludzku: "Wiadomość od root wysłana o godz. 23:33" i teraz wiadomosc "wiadro"
|-*Opis:* polecenie daje możliwość wysłania komunikaty do wybranej osoby
|-*Patrz także:* [mesg] [wall] [rwall] [ruser]

wall

|-*Przeznaczenie:* wysyłanie komunikatów
|-*Parametry:* wall [plik tekstowy]
| *wall mes.txt* - wysłanie do wszystkich użytkowników wiadomości z pliku mes.txt
|-*Opis:* polecenie daje możliwość wysłania wiadomości do wszystkich osób
|-*Patrz także:* [mesg] [write] [rwall] [ruser]

rwall

|-*Przeznaczenie:* wysyłanie komunikatów
|-*Parametry:* wall [plik tekstowy]
| *wall mes.txt* - wysłanie do wszystkich sieci wiadomości z pliku mes.txt
|-*Opis:* polecenie daje możliwość wysłania wiadomości do wszystkich sieci
|-*Patrz także:* [mesg] [write] [wall] [ruser]

-Opis: Są to szczegółowe informacje o użytkownikach

-Patrz także: [who]

su

-Przeznaczenie: szybka zmiana loginu

-Parametry: su [user]

| *su root* - zmieniamy się w użytkownika root po podaniu jego hasła

-Opis: jeśli jesteśmy jako root nie trzeba podawać hasła

-Patrz także: [logout]

chmod

-Przeznaczenie: zmieniamy parametry pliku

-Parametry: chmod [u(user)|g(grupa)|o(właściciel)|a(wszyscy)][+|-

][r(czytanie)|w(pisanie)|x(uruchamianie)][nazwa pliku]

| *chmod ugo-rw file* - odbieramy prawa dostępu do czytania i modyfikowania pliku właścicielowi, grupie oraz użytkownikom

| *chmod a-rw* - j/w

| *chmod a+r* - wszyscy mają prawo do czytania pliku

| *chmod a+rwx* - wszyscy mają prawo do czytania, zapisywania i uruchamiania pliku

-Parametry: chmod [liczba od 000 do 777][nazwa pliku]

| pierwsza liczba to użytkownik, druga liczba to grupa a trzecia pozostała

| 0 lub --- brak praw dostępu

| 1 lub --x wykonywanie

| 2 lub -w- czytanie

| 3 lub -wx zapis

| 4 lub r-- zapis i wykonywanie

| 5 lub r-x odczyt

| 6 lub rw- odczyt i zapis

| 7 lub rwx odczyt, zapis i wykonywanie

| *chmod 777 file* - dajemy pełny dostęp właścicielowi, grupie oraz użytkownikom

| *chmod 000 file* - zabieramy pełny dostęp właścicielowi, grupie oraz użytkownikom

| *chmod a+r* - wszyscy mają prawo do czytania pliku

| *chmod a+rwx* - wszyscy mają prawo do czytania, zapisywania i uruchamiania pliku

-Opis: są to prawa dostępu dające lub nie prawa do zapisu, czytania i wykonywania

| jakie są prawa można zobaczyć wpisując `ls -l` na początku jest `-rwxr--r--` pierwszy znak oznacza

| plik, katalog..., jeśli zwykły plik to jest minus-, 9 następnym to prawa dostępu 3 pierwsze dla

| właściciela 3 następnym dla grupy a 3 ostatnie dla wszystkich

-Patrz także: [write] [wall] [rwall] [ruser]

chown

-Przeznaczenie: zmieniamy parametry pliku

-Parametry: chmod [user] [plik]
| *chown rex doc6* - rex jest właścicielem pliku doc6
| *chown rex doc** - rex jest właścicielem wszystkich plików w katalogu zaczynających się na doc np. doc5, doc98
| *chown rex ???* - rex jest właścicielem wszystkich plików mających 3 litery np. doc, abc
-Opis: jest to możliwość ustawienia właściciela pliku lub plików
-Patrz także: [chmod] [chgrp] [newgrp]

chgrp

-Przeznaczenie: ustawiamy która grupa jest właścicielem pliku pliku
-Parametry: chgrp [grupa] [plik]
| *chgrp gracje spis* - gracje są właścicielami pliku spis
| *chgrp gracje ** - gracje są właścicielami wszystkich plików
-Opis: jest to możliwość ustawienia czy d Ciebie mają przychodzić komunikaty
-Patrz także: [write] [wall] [rwall] [ruser]

II. Polecenia związane z plikami i katalogami:

-Polecenia związane z katalogami:

--ls

--Przeznaczenie: sprawdzanie zawartości katalogu
--Parametry: ls [parametr] [katalog]
-- ls - zostaną wyświetlone pliki i katalogi jeden po drugim
-- ls -a - zostaną wyświetlone wszystkie pliki (ukryte) i katalogi
-- ls -l - zostaną wyświetlone pliki i katalogi w postaci listy
--ls -t - zostaną wyświetlone pliki i katalogi według daty, najpierw wyświetlane są pliki nowsze
-- ls -r - zostaną wyświetlone pliki i katalogi według daty, najpierw wyświetlane są pliki starsze
--Opis: jest możliwość łączenia parametrów w postaci ls -al jednak źle będą rozpoznawane ~~ls -a -l~~
--Patrz także: [dir]

--dir

--Przeznaczenie: sprawdzanie zawartości katalogu
--Parametry: -brak-
--Opis: to samo po napisaniu ls (bez parametrów)
--Patrz także: [ls]

--pwd

--Przeznaczenie: sprawdzanie w którym jesteśmy katalogu
--Parametry: -brak-
--Opis: po wpisaniu komendy pokazuje się odpowiedź
--Patrz także: ---

--cd

--|*-Przeznaczenie:* zmiana katalogu
--|*-Parametry:* ls [parametr lub katalog]
--| *cd ..* - cofamy się o 1 katalog na dół
--| *cd ../../* - cofamy się o 2 katalogi na dół
--| *cd gry* - otwieramy katalog gry
--| *cd gry/tetris* - otwieramy katalog tetris w katalogu gry
--| *cd ../programy* - otwieramy katalog programy w katalogu niżej
--| *cd /programy* - otwieramy katalog programy na samym "dole"
--| *cd* - otwieramy własny katalog
--|*-Opis:* jest to możliwość zmieniania aktualnego katalogu
--|*-Patrz także:* ---
--|

--rmdir

--|*-Przeznaczenie:* usuwanie katalogu
--|*-Parametry:* rmdir [katalog(i)]
--| *rmdir kat1* - usunięcie katalogu kat1
--| *rmdir kat1 kat2* - usunięcie katalogu kat1 i kat2
--| *rmdir kat1/kat10* - usunięcie katalogu kat10 w katalogu kat1
--|*-Opis:* jest możliwość usunięcia katalogu, UWAGA katalog musi być pusty
--|*-Patrz także:* [mkdir]
--|

--mkdir

--|*-Przeznaczenie:* sprawdzanie zawartości katalogu
--|*-Parametry:* mkdir [katalog]
--| *mkdir kat8* - zostanie utworzony katalog kat8
--| *mkdir kat1 gry* - zostanie utworzony katalog kat8 i gry
--| *mkdir gry/nethack* - zostanie utworzony katalog gry a w nim utworzony katalog nethack
--|*-Opis:* jest możliwość utworzenia katalogu
--|*-Patrz także:* ---
--|

-Polecenia związane z plikami:**--cat**

--|*-Przeznaczenie:* edytowanie tekstu
--|*-Parametry:* cat [parametr] [katalog]
--| *cat >nowy.w* - wpisany tekst jest zapisany do pliku nowy.w
--| *cat nowy.w > dwa* - plik nowy.w kopiujemy do pliku dwa
--| *cat dwa nowy.w >tr3* - plik nowy.w i dwa (złączony jeden po drugim) kopiujemy do tr3
--| *cat tr3 > one > two > tree* - plik tr3 kopiujemy do one, one do two, two do tree
--|*-Opis:* UWAGA przy plikach binarnych grozi ta metoda zawieszeniem terminala lub systemu
--|*-Patrz także:* ---
--|

```
--rm
--|-Przeznaczenie: usuwanie pliku
--|-Parametry: rmdir [plik(i)]
--| rmdir plk1 - usunięcie pliku kat1
--| rmdir plk1 plk2 - usunięcie pliku kat1 i kat2
--|-Opis: jest możliwość usunięcia pliku
--|-Patrz także: [rmdir]
--|


---


--Polecenia związane z kopiowaniem i przenoszeniem, plików i katalogów :
--mv
--|-Przeznaczenie: przenoszenie plików
--|-Parametry: mv [plik] [cel]
--| mv qfile /tmp - przenosimy plik qfile do katalogu /tmp
--| mv f* kat - przenosimy wszystkie pliki zaczynające się litere f do katalogu kat
--|-Opis: za pomocą tej komendy możemy także zmienić nazwę
--|-Patrz także: ---
--|


---


--cp
--|-Przeznaczenie: kopiujemy plik
--|-Parametry: cp [plik/katalog] [cel]
--| cp plk1 plik198 - kopiujemy zawartość plk1 do plik198
--| cp plk1 c - kopiujemy zawartość pliku plk1 do c
--|-Opis: jest możliwość kopiowania plików i katalogów
--|-Patrz także: [mv] [mmdir]
--|


---


--mmdir
--|-Przeznaczenie: przenoszenie katalogu
--|-Parametry: mmdir [katalog] [cel]
--| mmdir homm3 gry - przenosimy katalog homm3 do gry
--| mmdir kosz /tmp - przenosimy katalog kosz do /tmp
--|-Opis: to polecenie działa podobnie jak mv
--|-Patrz także: [mv]
--|


---


```

III. Polecenia związane z procesami:

ps

```
-Przeznaczenie: sprawdzanie komunikatów
-Parametry: ps [parametry]
| ps - zotanie wyświetlone
| PID TTY STAT TIME COMMAND
| 282 1 S 0:02 /bin/login -- root
| 285 4 S 0:00 (mingetty)
| 286 5 S 0:00 (mingetty)
| 287 6 S 0:00 (mingetty)
| 301 1 S 0:01 (bash)
```


IV. Polecenia związane z pomocą:

help

- |*-Przeznaczenie:* wyświetla nam wszystkie polecenia w Linuxie
 - |*-Parametry:* -brak-
 - |*-Opis:* wyświetlenie komunikatów dostępnych w systemie
 - |*-Patrz także:* [man]
-

man

- |*-Przeznaczenie:* pokazuje nam pomoc do programu
 - |*-Parametry:* man [program]
 - | *man mount* - wyświetla pomoc do polecenia mount
 - |*-Opis:* pomoc do konkretnych programów
 - |*-Patrz także:* [man]
-

V. Polecenia związane z kompresją i archiwizacją:

gzip

- |*-Przeznaczenie:* kompresuje nam archiwum *.gz
 - |*-Parametry:* gunzip [parametry] [*.gz]
 - | *gzip arx* - tworzy nam zkompresowany plik arx.gz
 - | *gzip -d arx.gz* - odkompresuje nam archiwum arx.gz
 - |*-Opis:* Można tylko kompresować jeden plik, w przypadku większej ilości trzeba użyć TAR'a
 - |*-Patrz także:* [tar]
-

tar

- |*-Przeznaczenie:* archiwizuje nam archiwum *.tar
 - |*-Parametry:* tar [parametry] [*.tar]
 - | *tar -cyf plik** - archwizuje nam wszystkie pliki do sk.tar
 - | *tar -xvf* - rozarchwizuje nam wszystkie sk.tar
 - |*-Opis:* TAR nie kompresuje nam plików, żeby były z kompresowane trzeba użyć GZIP'a
 - |*-Patrz także:* [man]
-